

6. LOKAKUUTA 2026

TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029
HYVINVOINNIN EDISTÄMISEN LAUTAKUNTA

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelut Selite	TP 2025	TA+Muut. 2026	TA 2027	Ero%	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	2 906 105	2 519 900	2 614 100	3,7 %	2 603 600	2 606 600
Toimintakulut	-39 424 611	-41 525 400	-42 511 500	2,4 %	-42 875 300	-43 737 700
Toimintakate	-36 518 507	-39 005 500	-39 897 400	2,3 %	-40 271 700	-41 131 100

Hyvinvointipalvelut Selite	TP 2025	TA+Muut. 2026	TA 2027	Ero%	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 031 106	951 800	929 600	-2,3 %	929 800	929 800
Maksutuotot	873 490	826 000	883 000	6,9 %	875 500	878 500
Tuet ja avustukset	842 404	596 900	640 500	7,3 %	640 500	640 500
Muut toimintatuotot	159 105	145 200	161 000	10,9 %	157 800	157 800
Toimintatuotot	2 906 105	2 519 900	2 614 100	3,7 %	2 603 600	2 606 600
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-20 889 482	-21 447 100	-22 041 500	2,8 %	-22 276 300	-22 908 900
Palvelujen ostot	-7 475 353	-8 132 300	-7 849 800	-3,5 %	-7 900 700	-8 028 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 762 216	- 778 700	- 753 800	-3,2 %	- 735 000	- 745 000
Avustukset	-3 641 604	-3 737 500	-3 984 500	6,6 %	-3 944 500	-3 894 500
Muut toimintakulut	-6 655 957	-7 429 800	-7 881 900	6,1 %	-8 018 800	-8 160 900
Toimintakulut	-39 424 611	-41 525 400	-42 511 500	2,4 %	-42 875 300	-43 737 700
Toimintakate	-36 518 507	-39 005 500	-39 897 400	2,3 %	-40 271 700	-41 131 100
Rahoitustuotot ja -kulut	49	0	0		0	0
Vuosikate	-36 518 458	-39 005 500	-39 897 400	2,3 %	-40 271 700	-41 131 100
Poistot ja arvonalentumiset	- 385 784	-34 800	-73 700	111,8 %	-52 500	-42 700
Tilikauden tulos	-36 904 242	-39 040 300	-39 971 100	2,4 %	-40 324 200	-41 173 800

INVESTOINNIT

Hyvinvointipalvelualueen investointeja ovat sekä varhaiskasvatuksen että perusopetuksen ICT-järjestelmähankinnat. Talousarvio 2027 esitykseen huomioitu varhaiskasvatuksen eVaka käyttöönnoton järjestelmäkuluja. Suunnitteluvuosien aikana on tarkoitus toteuttaa myös tekoäly- ja robotiikan kokeiluja.

HYVINVOINTIPALVELUT IRTAIN OMAISUUS	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Menot	-20 000	-20 000	-210 000	-300 000	
Netto	-20 000	-20 000	-210 000	-300 000	0

MÄÄRÄRAHAN KÄYTÖN ARVIOITU JAKAUTUMINEN:

	TAE2027
40 HYVINVOINTI	20 000
4400 Varhaiskasvatus	20 000
Varhaiskasvatuksen ICT-järjestelmät	20 000

TOIMINNAN KUVAUS

Hyvinvointipalveluiden kokonaistavoitteena on Heinolan asukkaiden hyvinvointi ja kaupungin elinvoimaisuuden kehittyminen.

Hyvinvointipalvelualueen toimintaan kuuluvat kaupungin varhaiskasvatuspalvelut, opetus- ja koulutuspalvelut, nuorisopalvelut, kirjasto- ja museopalvelut, liikuntapalvelut ja työllisyyspalvelut ml. työpaja Torpan ja lintuhoitolan toiminta. Lisäksi palvelualueen toimintaa ovat maahanmuuton koordinoinnin tehtävät, palveluliikennesuunnittelu, johon mm. koulukuljetukset kuuluvat, kaupungin järjestöavustusten ja koko kaupunkiorganisaation kattava hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eli hyte-työ.

Hyvinvointipalvelualue on sekä hyvinvoinnin edistämisen lautakunnan että kasvatus- ja opetuslautakunnan alaista toimintaa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista opetuksen, kasvatuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka ja lapsen hyvinvointi.

Heinolan kaupungin toimintana varhaiskasvatus tarkoittaa päiväkotien toimintaa, esiopetusta, perhepäivähoitoa ja avointa varhaiskasvatustoimintaa, joka on yhteistyötä lapsiperheiden kanssa. Lasten huoltajilla on mahdollisuus valita kunnallisen varhaiskasvatuspaikan vaihtoehtona lapsen kotihoidontuki tai yksityishoidon tuki.

Heinolassa on viisi varhaiskasvatusaluetta. Pohjoiseen alueeseen kuuluvat Kirkkis-talon varhaiskasvatuksen toiminta ja Kettukallion päiväkotitoiminta ja esiopetus. Eteläiseen alueeseen kuuluvat Sinilähde-talon päiväkotitoiminta ja esiopetus sekä Vierumäen päiväkotitoiminta ja esiopetus. Lisäksi on Jyrängön alue, Kailaan alue ja Tommolalan alue.

Opetus ja koulutus

Opetus- ja koulutuspalvelut vastaavat perus- ja lukiokoulutuksen sekä taiteen perusopetuksen musiikinopetuksen järjestämisestä. Opiskeluohjelmien asiantuntijapalvelut ovat hyvinvointialueen toimintaa ja sitä toteutetaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion kanssa. Oppilasruokailu ja puhtauspalvelut hankitaan sisäisenä palveluna kaupunkiympäristön palvelualueelta ja rakennusten ja pihajärjestelmien kunnossapitopalvelut hankitaan konserniyhtiö Heinolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Heinolassa yläkoulun perusopetus on keskitetty Lyseonmäen koululle ja perusopetuksen alakouluja ovat Kailas-talo, Kirkkis-talo, Sinilähde-talo, Jyrängön ja Vierumäen koulu, joiden hallinto on yhdistetty Sinilähde-talon koulun hallinnon kanssa. Heinolassa on myös lukio ja taiteen perusopetusta antava musiikkiopisto.

Virikkeellinen elämä -vastuualue

Virikkeellinen elämä -vastuualueen toimintaan kuuluvat kirjasto-, liikunta-, museo- ja nuorisopalvelut, lintuhoitola ja vuoden 2026 alusta työpaja Torpan ja työllisyyskoordinaattorin toiminta.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteistä peruspalvelua ja lisäksi kirjaston tehtävänä on ylläpitää lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjasto järjestää myös kirjailijavierailuja ja muita toimintaansa liittyviä tapahtumia. Myös ikääntyvien yliopiston luennot ovat osa kirjaston järjestämää toimintaa Heinolan asukkailla. Toistaiseksi Heinolan kirjasto palvelee kaupungintalolla väistötiloissa. Lisäksi kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Liikuntapalvelut tarjoavat kaupungin asukkailla liikunta-aktiviteetteja ja muita terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja ja tapahtumia. Lisäksi liikuntapalveluiden tehtävänä on tehdä yhteistyötä ja tukea kansalaistoimintaa, johon myös urheiluseurojen toiminta kuuluu.

Heinolan kaupungin liikuntapaikkoja ovat uimahalli, jäähalli, Kirkkonkylän liikuntahalli, urheilupuisto, kaupunginosakentät, ulkoilureitit sekä uimarannat. Liikuntapaikat ovat myös varhaiskasvatuksen, koulujen, liikuntaryhmien ja urheiluseurojen ja muiden järjestöjen käytettävissä. Kaupunkiympäristön palvelualue vastaa liikuntapaikkojen kunnossapidosta.

Lintuhoitola on kuulunut virikkeellisen elämän vastuualueeseen vuoden 2025 alusta. Lintuhoitolan perustehtävä on loukkaantuneiden luonnonvaraisten lintujen hoitaminen ja vapauttaminen takaisin luonnolliseen elinympäristöön, aina kun se on mahdollista.

Museopalveluiden tehtävä on tallentaa, tutkia ja esitellä paikallista historiaa ja kulttuuria. Lisäksi museo toteuttaa kulttuuriperintökasvatusta ja tarjoaa näyttelyillään elämyksiä museon eri kohderyhmille. Museotoiminta pohjautuu sekä vaihtuviin näyttelyihin että laajaan esinekokoelmaan ja taideteoksiin. Heinolassa on kolme museota; Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja lääninkivaltteri Aschanin talo.

Nuorisopalvelujen tehtävänä on luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukea nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä ja koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppejä, seikkailukeskusta ja skeittihallia sekä järjestävät erilaista toimintaa nuorten kanssa hankerahoituksella.

Nuorisopalveluihin kuuluu myös matalan kynnyksen Ohjaamo-palvelu, jonka avulla nuoria ohjataan eri organisaatioiden tarjoamiin palveluihin. Heinolassa toimii Itä-Hämeen ohjaamo, joka on Heinolan, Hartolan ja Sysmän yhteinen palvelu.

Ohjaamon kumppaneita ovat mm. kaikki kaupungin palvelutuottajat, työvoimaviranomainen, koulutuskeskus Salpaus, Jyränkölän settlementti, Heinolan seurakunta ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue.

Työpaja Torppa ja työllisyyskoordinaattori tekevät tiivistä yhteistyötä mm. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, Jyränkölän settlementin, Koulutuskeskus Salpauksen ja työvoimaviranomaisen eli Päijät-Hämeen työllisyysalueen kanssa. Heinola on kuulunut Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen valtakunnallisen TE-uudistuksen toteuduttua vuoden 2025 alusta. Myös kaupungin maahanmuutto- ja kotopalvelut tekevät yhä enemmän yhteistyötä työvoimaviranomaisen ja Jyränkölän settlementin kanssa kotouttamisen ja maahanmuuttajien työllistämisen asioissa.

Palvelualuejohtajan vastuualue

Palvelualuejohtajan vastuualueen keskeistä toimintaa on kunnille lakisääteinen hyvinvoinnin edistäminen eli hyte-työ, yhdyspintatyö Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa, keskitetyt palvelut, koulukuljetusten järjestäminen ja järjestöavustusten myöntäminen.

Kunnille annettua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävää toteutetaan hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvät mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, ravitsemusterveyden suunnitelma, työllisyydenhoitosuunnitelma ja kotoutumissuunnitelma.

Hyte-työtä tehdään yhdessä kumppaniverkoston kanssa, ja keskeisiä Heinolan kaupungin yhteistyökumppaneita hyte-työssä ovat Päijät-Hämeen hyvinvointialue, Jyränkölän Settlementti, Heinolan seurakunta, Koulutuskeskus Salpaus ja useat paikalliset ja alueelliset järjestöt ja yhdistykset.

Kaupungin oma hyte-työ linkittyy koko kaupunkiorganisaation toimintaan ja sitä koordinoi kaupungin strateginen hyvinvoinnin edistämisen työryhmä HYRY. Yhdyspintayhteistyö Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa on keskeinen osa hyte-työtä.

Keskitettyihin palveluihin on koottu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion palvelusihteereiden ja asiantuntijoiden toimintaa. Ko. asiantuntijat toimivat pääsääntöisesti työyksiköissä.

Koulukuljetusjärjestelyt suunnitellaan ja toimintaa koordinoidaan yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa.

Lisäksi palvelualuejohtaja ohjaa yhdessä hyte-asiantuntijan ja virikkeellisen elämän vastuualuejohtajan kanssa järjestöyhteistyötä ja järjestöavustusten myöntämistä.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Valtiolta tulevat talouspaineet haastavat kuntataloutta, mikä vaikuttaa saatavien valtionavustusten ja hankerahoitusten määrään. Hankerahoitusta ja avustuksia on saatu erityisesti ministeriöltä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämishankkeisiin, työpaja Torpan toimintaan ja lintuhoitolalle.

Hyvinvointipalvelualueen toimintaympäristön merkittäviä muutoksia ovat viime vuosina olleet valtakunnallinen hyvinvointialueuudistus ja TE-uudistus, jonka vuoksi Heinola on liittynyt Päijät-Hämeen työllisyysalueeseen yhdessä Asikkalan, Hartolan, Hollolan, Iitin, Orimattilan, Padasjoen ja Sysmän kanssa. Työllisyysalue hoitaa alueen työvoimaviranomaisen tehtäviä ja työllisyysalueen vastuukuntana toimii Hollola.

Koko Suomen työllisyystilanne on haastava ja erityisen korkeaa työttömyys on Päijät-Hämeen alueella ja varsinkin Lahdessa ja Heinolassa. Heinolan työttömyysprosentti on vaihdellut 14.5 %:n ja 17.1 %:n välillä vuoden 2026 aikana. Heinolan työttömyysaste on pysynyt koko vuoden ajan Päijät-Hämeen ja valtakunnallisen keskiarvon yläpuolella ollen maakunnan toiseksi korkein Lahden jälkeen.

Vaikea työttömyystilanne, yksinhuoltajuus ja yleinen taloustilanne kuormittavat lapsiperheitä Heinolassa. Tilastokeskuksen tilastoinnin mukaan Heinolassa asuu yli 400 pienituloisessa perheessä elävää lasta. Lapsia, joiden perhe on kokonaan perusturvan varassa, on noin 140. Myös nuorten syrjäytymisvaara on tunnistettu ja vakava ilmiö, johon myös erilaisten lieveilmiöiden esiintyminen kouluissa voi liittyä.

Lisäksi Suomen väestökehitystä on viime vuosina leimannut matala syntyvyys ja väestön ikääntyminen. Heinolan kaupungin asukkaista on yli 65-vuotiaita runsaat 37 %. Lasten vähäinen syntyvyys vaikuttaa Heinolassa erityisesti varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lasten ja oppilaiden määrään.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Vuonna 2027 painotetaan erityisesti lapsiperheiden arjen tukemista ja nuorten hyvinvointiin satsaamista. Harrastemallitoimintana jatkuu, tavoitteena tarjota kaikille lapsille ja nuorille harrastamisen mahdollisuuksia koulupäivän jälkeen. Samoin harrastesetelitoiminta jatkuu, ja harrastesetelin avulla vähävaraisen perheen jäsen voi löytää harrastuksen esim. järjestöjen tai urheiluseurojen tarjonnasta. Myös avoimessa varhaiskasvatuksessa tehtävää lapsiperhetyötä tehdään yhä paremmin saavutettavaksi.

Epäasiallisen käyttäytymisen ja erilaisten kouluissa esiintyneiden lieveilmiöiden ehkäisemiseksi jatketaan Turvallinen koulupäivä -mallin käyttöönottoa. Kyseinen malli on suunniteltu yhteistyössä Päijät-Hämeen koulujen kanssa ja sen avulla saadaan yhtenäiset käytännöt ja ohjeet, miten varmistetaan turvallista koulunkäyntiä ja koulutyön rauhaa.

Syksyllä 2026 tuli voimaan perusopetuslain muutos lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Tavoitteena on lisätä liikuntahetkiä ja -mahdollisuuksia esiopetuksen ja perusopetuksen koulupäivien arjen tilanteisiin ja helposti toteutettaviksi. Samalla haetaan mahdollisuuksia lisätä liikuntamahdollisuuksia helposti toteutettavasti kaikkien ikäryhmien arjen toimintaan.

Työllisyydenhoitoon ja työpajatoimintaan rakennetaan uusia toimintatapoja yritysten ja yhteistyökumppaneiden kanssa, jotta erityisesti nuoret ja pitkäaikaistyöttömät löytävät työtä.

Oppilasmäärän laskiessa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkosta tehdään selvitys vuosien 2026-2027 aikana ja selvitystyön tuloksia ja mahdollisia jatkotoimia arvioidaan kevään 2027 aikana.

Muita ns. erillisselvitettäviä kohteita syksyn 2026 ja kevään 2027 aikana ovat lintuhoitolan toiminta, maksuton varhaiskasvatus, nuorisopalveluiden toiminta Saksalan osalta, kaupungin työllisyyspalveluiden ja työpaja Torpan toiminta ja musiikkiopiston mahdolliset vaihtoehtoiset tavat järjestää palvelutuotanto.

Erillisselvitysten avulla toimintaa tehdään läpinäkyväksi ja arvioidaan toiminnan kustannuksia ja hyötyjä sekä mahdollisia vaihtoehtoja toiminnan järjestämiseksi esim. yhteistyökumppaneiden kanssa.

Osallisuuden vahvistaminen jatkuu palvelualueen eri toiminnoissa syksyllä 2026 päivitettävän Heinolan kaupungin osallisuusohjelman mukaisesti. Osallisuuteen liittyy myös kansainvälistyminen, jota edistetään lisäämällä viestintää palveluista ja toiminnasta myös englannin kielellä. Lisäksi vaikuttavuuden arvioinnin käyttöönottoa jatketaan osana päätösten valmistelua.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta Selite	TP 2025	TA+Muut. 2026	TA 2027	Ero%	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	400 458	307 800	276 600	-10,1 %	276 800	276 800
Maksutuotot	435 658	401 000	428 000	6,7 %	420 500	423 500
Tuet ja avustukset	536 400	322 000	357 000	10,9 %	357 000	357 000
Muut toimintatuotot	88 392	87 000	79 000	-9,2 %	78 800	78 800
Toimintatuotot	1 460 908	1 117 800	1 140 600	2,0 %	1 133 100	1 136 100
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-4 033 767	-3 961 300	-4 019 900	1,5 %	-4 113 500	-4 210 500
Palvelujen ostot	-3 249 229	-3 759 800	-3 525 100	-6,2 %	-3 572 900	-3 646 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 337 017	- 331 000	- 337 100	1,8 %	- 337 100	- 337 100
Avustukset	-3 200 590	-3 281 000	-3 518 000	7,2 %	-3 478 000	-3 428 000
Muut toimintakulut	-2 404 008	-2 439 000	-2 428 000	-0,5 %	-2 469 300	-2 517 200
Toimintakulut	-13 224 610	-13 772 100	-13 828 100	0,4 %	-13 970 800	-14 139 700
Toimintakate	-11 763 702	-12 654 300	-12 687 500	0,3 %	-12 837 700	-13 003 600
Rahoitustuotot ja -kulut	-1	0	0		0	0
Vuosikate	-11 763 703	-12 654 300	-12 687 500	0,3 %	-12 837 700	-13 003 600
Poistot ja arvonalentumiset	- 103 249	0	-64 700		-52 500	-42 700
Tilikauden tulos	-11 866 953	-12 654 300	-12 752 200	0,8 %	-12 890 200	-13 046 300

TOIMINNAN KUVAUS

Hyvinvointilautakunnan alainen toiminta koostuu palvelualuejohtajan vastuualueesta ja virikkeellisen elämän vastuualueesta.

Palvelualuejohtajan vastuualueen keskeistä toimintaa on kunnille lakisääteinen hyvinvoinnin edistäminen eli hyte-työ, yhdyspintatyö Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa, maahanmuuttopalvelut, koulukuljetusten järjestäminen, järjestötyö ja järjestöavustusten myöntäminen ja keskitetyt palvelut, joka tuottaa yksiköille keskeisiä tukipalveluja mm. varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, työpajojen, musiikkiopiston, lukion ja liikuntapalveluiden kannalta.

Virikkeellisen elämän vastuualueen toiminta liittyy suoraan kunnille annettuun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävään. Tätä tehtävää toteutetaan hyvinvointisuunnitelman sekä siihen liittyvien muiden suunnitelmien mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvät mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma ja työllisyydenhoitosuunnitelma. Lisäksi toimintaa ohjaa kuntalaki sekä eri palvelualoja ohjaavat lait.

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjasto-, liikunta-, museo-, nuoriso- ja työllisyyspalveluista, työpajatoiminnasta sekä lintuhoitolasta.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Myös ikääntyvien yliopiston luennot ovat kirjaston järjestämää toimintaa kaupungin asukkaille. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: eläkeläisten ja soveltavan liikunnan ryhmiä, KKI eli kunnossa kaiken ikää -ryhmiä sekä koordinoi harrastamisen Suomen mallia. Liikuntaneuvonta ja KoulupT ovat keskeisiä tehtäviä liikunnallisen elämäntavan lisäämisessä. Liikuntapalveluiden tehtävänä on myös tukea kansalaistoimintaa, mm. seuratoimintaa. Heinolan kaupungin liikuntapaikkoja ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, Perhepuisto Bongari, urheilupuiston kentät, kaupunginosakentät, ulkoilureitit, laavut ja kodat sekä uimarannat. Liikuntapaikkojen kunnossapidosta vastaa kaupunkiympäristön palvelualue.

Lintuhoitola on pysyvällä lintukokoelmallaan yksi Heinolan matkailukohde Perhepuisto Bongarin läheisyydessä. Lintuhoitola edistää Suomessa esiintyvien lintulajien suojelua sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä vastaanottamalla ja kuntouttamalla hoitoa tarvitsevia luonnonvaraisia lintuja, ja palauttamalla ne takaisin luontoon. Lintuhoitola toimii valtakunnallisesti lintujen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä tarjoamalla neuvontaa, ohjausta ja tiedotusta sekä viranomaisille että kansalaisille. Lintuhoitola toteuttaa osaltaan ympäristö- ja luontokasvatusta, jonka tavoitteena on lisätä tietoa luonnon monimuotoisuudesta, lintujen suojelusta ja vastuullisesta luontosuhteesta. Toimintaan kuuluu myös

vapaaehtoisverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen sekä yhteiskunnallisen osallisuuden vahvistaminen tarjoamalla työ-elämään tutustumis-, oppisopimus-, harjoittelu- ja työkokemusmahdollisuuksia heinolalaisille.

Museopalvelut tallentaa, säilyttää, tutkii ja dokumentoi sekä esittelee paikkakunnan kulttuuriperintöä. Tavoitteena on järjestää vuosittain valtakunnallisesti ja paikallisesti kiinnostavia näyttelyitä. Heinolassa on kolme museokohdetta; Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museotoiminta pohjautuu laajaan esinekoelmaan, joka koostuu sekä kulttuurihistoriallisesta esineistöstä että taideteoksista.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on rakentaa edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppejä, Saksalan seikkailukeskusta ja skeittihallia sekä järjestävät erilaista toimintaa nuorten kanssa hankerahoituksella. Nuorisopalvelut vastaavat myös Ohjaamon toiminnasta, joka on matalan kynnyksen palvelua nuorille.

Työllisyyspalvelujen käytännön toiminnasta vastaa työllisyyskoordinaattori, joka tekee tiivistä yhteistyötä työpajatoiminnan, työvoimaviranomaisen, työnantajasektorin ja kumppaniverkostonsa kanssa. Palvelut toteutetaan yhteistyössä koko kaupunkikonsernin ja työvoimaviranomaisen kanssa. Toimintaa ovat mm. työttömien työkokeilut, työllistäminen, oppisopimukset, työllistämisen kuntalisä, erilaiset valmennukset ja ns. seinättömien työpajojen koordinointi. Työllisyyspalveluiden tavoitteena on osaltaan vähentää työttömyyttä, edistää erityisesti nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä sekä toiminnallaan tukea paikallista elinvoimaa.

Työpajatoiminta keskittyy Työpaja Torppaan ja lisäksi useat kaupungin työyksiköt ja ulkopuoliset kumppanit toimivat ns. seinättöminä pajoina. Työpaja tarjoaa nuorille ja aikuisille työ- ja yhteisöllistä valmennusta. Nuorten työpaja tukee yksilöllistä kasvua, sosiaalista vahvistumista ja työelämäntaitoja. Valmennusmenetelmiä ovat työ-, yksilö- ja ryhmävalmennus, joita yhdistellään tilannekohtaisesti. Työpaja toimii oppimisympäristönä ja opinnollistamisen kautta on mahdollisuus ammatillisten tutkintojen osaamistodistuksiin. Työpajalta saa apua myös koulutus- tai työelämäjatkopolun suunnitteluun.

Työpajat toteuttavat työvoimaviranomaisen tilaamia työllistymistä edistäviä palveluja työttömille työnhakijoille. Palveluihin kuuluvat mm. CV-pajat, työnhakuvalmennus ja työvalmennus, joiden tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden työelämävalmiuksia, työnhakutaitoja ja työllistymismahdollisuuksia. Sekä työllisyyskoordinaattorin että Työpaja Torpan keskeisiä kumppaneita ovat työvoimaviranomaisen lisäksi Jyränkölän settlementti, Koulutuskeskus Salpaus ja Päivät-Hämeen hyvinvointialue.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Valtiolta tulevat talouspaineet haastavat kuntataloutta, minkä vuoksi hankerahoituksen ja valtionavustusten määrän arvioidaan pienenevän lähivuosina. Tällä on merkitystä sekä virikkeellisen elämän kaikkiin toimintoihin että maahanmuuttopalveluihin.

Valtakunnallinen TE-uudistus vaikuttaa erityisesti työllisyyden hoidon rahoitukseen ja toimintaan. Myös koko Päijät-Hämeen ja erityisesti Lahden ja Heinolan työttömyys on ollut jo vuosia korkea ja lapsiperheköyhyyttä ja nuorison syrjäytymistä ilmenee myös Heinolassa. Yhteiskunnan lieveilmiöitä esiintyy myös Heinolassa ja kaikki kuvatut asiat linkittyvät toisiinsa.

Heinolan väestökehitystä on viime vuosina leimannut matala syntyvyys ja väestön ikääntyminen. Heinolan kaupungin asukkaista on yli 65-vuotiaita runsaat 37 %.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Palvelualuejohtajan vastuualueella hyvinvoinnin keskitetyt palvelut -tiimissä henkilöstön tehtäviä järjestellään lapsi- ja oppilasmäärät huomioon ottaen, prosesseja uudistamalla ja eläköitymisiä hyödyntämällä. Myös varhaiskasvatuksen järjestelmäuudistuksella on merkittävä vaikutus keskitettyjen palveluiden toimintatapoihin ja kustannuksiin.

Lisäksi keskitetyissä palveluissa painopistealueina ovat vahva asiantuntijuus, osaamisen jatkuva kehittäminen sekä toimintatapojen määrätietoinen uudistaminen. Yhteistyötä vahvistetaan sekä organisaation sisäisten että ulkoisten kumppanien kanssa, jotta tuotetaan laadukkaita ja sujuvia tukipalveluita.

Maahanmuuttopalveluita järjestetään kotolain muutosten edellyttämällä tavalla ja kiintiöpakolaisten määrän lasku huomioon ottaen.

Virikkeellisen elämän palveluiden saavutettavuutta parannetaan erityisesti lisäämällä kohteiden monikielisyyttä sekä erikielisiä opasteita ja viestintää.

Kirjaston henkilökunta osallistuu aktiivisesti tulevien kirjastotilojen suunnitteluun. Toiminnan keskeisenä painopisteenä on lukutaitotyö, johon sisältyvät lukutaitostrategian valmistelu sekä lukutaitoa tukevien palveluiden ja hankkeiden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnassa painotetaan kuntalaisten paikallaan olon vähentämistä ja liikkumisen lisäämistä. Liikuntaneuvontaa kehitetään vastaamaan entistä paremmin eri kohderyhmien tarpeita. Koululaisille suunnattua liikuntaneuvontaa vahvistetaan hankerahoitetulla KoulupT-toiminnan avulla, ja vuoden aikana valmistellaan toimintamalli hankkeen jälkeiselle ajalle. Lisäksi jatketaan työtä urheilupuiston hankesuunnittelua varten osana kyseistä työryhmää.

Lintuhoitolasta tehdään muutosohjelman linjausten mukainen erillisselvitys, joka on aloitettu syksyllä 2026. Samalla arvioidaan lintuhoitolan kustannusrakennetta, vaihtoehtoisia toimintamalleja ja mahdollisuuksia saada lisää tuloja. Myös lintuhoitolan vapaaehtoisverkostotoimintaa kehitetään edelleen.

Museo satsaa valtakunnallisesti kiinnostavien näyttelyiden järjestämiseen. Tavoite on vahvistaa museoista Heinolan veto-voimatekijöitä. keväällä 2027 on Anja Juurikkala säätiön 40-vuotisjuhlanäyttely. Kesänäyttelynä on laaja tekstiililegenda Ritva Puotilan elämänuraa esittelevä näyttely, joka on esillä sekä kaupunginmuseossa että taidemuseossa. Museo on mukana myös Supin alueen rakennuksen kunnostamisessa ja sen käyttöönotossa yhdessä kumppaneiden kanssa.

Nuorisopalveluissa tiivistetään yhteistyötä työpajatoiminnan kanssa ja nuorten syrjäytymisvaara otetaan erityisesti huomioon nuorisopalveluiden toiminnassa ja yhteistyössä nuorten kanssa. Myös Saksalan seikkailukeskuksen tulevaisuudesta ja kehittämismahdollisuuksista laaditaan erillisselvitys vuoden 2027 aikana.

Työllisyyspalveluiden ja työpajatoiminnan nykytilasta, vaikuttavuudesta ja tulevaisuudesta laaditaan erillisselvitys vuoden 2027 aikana. Lisäksi työpajatoimintaa varten ollaan valmistelemassa ESR-rahoitteista kehittämishanketta, jonka tavoitteena on luoda uusia toimintamalleja työ- ja toimintakyvyn tukemiseen, osallisuuden vahvistamiseen sekä asiakkaiden aktivointiin. Hankkeella vastataan myös kuntouttavan työtoiminnan päättymisen aiheuttamaan palveluaukkoon ja kehitetään korvaavia toimintaratkaisuja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta

STRATEGIASTA JOHDETUT TAVOITTEET (VALTUUSTON SITOVUUSTASO)

Vastuuhenkilö: Palvelualuejohtaja

Strateginen tavoite	Palvelualueen tavoite 2027
Edistämme hyvinvointia	
Kestävä, turvallinen ja sujuva arki kaikille	Lisätään viestintää virikkeellisen elämän palveluista eri kohderyhmille.
Kulttuurin, liikunnan ja ulkoilun ilon mahdollistaminen kaikenikäisille	Lisätään arjen liikunta-aktiviteetteja eri-ikäisten liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi.
Parhaan oppimis- ja kasvupolun tarjoaminen	Jatketaan harrastemallin ja harrastesetelin käyttöä lasten ja nuorten hyväksi.
Uudistamme työelämää ja asumista	
Muuttovoiton vahvistaminen ja kansainvälistymisen edistäminen	Viestitään palveluista ja toiminnasta suomenkielen lisäksi myös muilla kielillä.
Monipuoliset asumisenvaihtoehdot veto- ja pitovoimatekijänä	
Kiinnostava kaupunkiyrityksille ja yrittämiselle	Käynnistetään yritysten kanssa yhteistyötä työllisyystilanteen parantamiseksi.
Vahvistamme kaupunkiyhteisöä	
Ennakoiva, rohkea, tietoon perustuva päätöksenteko ja johtaminen	Jatketaan vaikuttavuuden arviointi -mallin käyttöönottoa osana päätösvalmistelua. Vahvistetaan Kuntamaiseman käyttöä tiedolla johtamisen välineenä.
Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen	Lisätään viestintää asukkaille osallistumismahdollisuuksista kaupungin toimintaan.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Jatketaan osaamisen johtamisen mallin käyttöönottoa työyhteisöissä. Vahvistetaan henkilöstön osaamista hyödyntää tekoälyä.

Tunnusluvut

Vuoden 2027 tunnuslukujen laskennassa on käytetty Heinolan asukaslukuna lukua 17 589 (Kuntamaisema 1.7.2026).

Tunnusluku	Toteutuma 2025	Ennuste 2026	Tavoite 2027
HYTE-kerroin €/ asukas (Sotkanet)	21,5 euroa/asukas	20,5 euroa/ asukas	21,1 euroa/asukas
Virikkeellisen elämän (kirjasto, liikunta, lintuhoitola, nuoriso ja museo) omatoimiseen ja ryhmätoimintaan osallistuneet	399 922	350 000	360 500
Kirjaston fyysiset käynnit ka / asukas	6,3	7	7
Kirjaston kokonaislainaus ka / asukas	11,5	11	11

Riskienhallinta

Riskiluokka	Tunnistettu riski	Riski-arvo	Hallintakeino	Vastuu
Toiminnallinen riski	Henkilöstön rekrytointihaasteet; henkilöstön saatavuus, erityisesti erityisluokanopettajat ja varhaiskasvatuksen sosionomit.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Oppilaitosyhteistyö, korkeakouluharjoittelijat Oppisopimuskoulutus vahva markkinointi ja hyvä työnantajakuva	Koulutusjohtaja, Virikkeellisen elämän palvelujohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Taloudellinen riski	Tietojärjestelmien integraatiohaasteet.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 2 	Järjestelmät toimivat tehokkaasti ja yhteensopivasti.	Varhaiskasvatusjohtaja, Koulutusjohtaja, Virikkeellisen elämän palvelujohtaja
Toiminnallinen riski	Toimipaikkojen teknisten korjausten viivästyminen.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Sitoutunut yhteistyö projektien eri tahojen kanssa.	Koulutusjohtaja, Virikkeellisen elämän palvelujohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Strateginen riski	Kuntatalouden haasteiden vaikutus kaupungintalouteen.	Todennäköisyys: 1 Merkittävyys: 1 	Vahva pitkántähtäimen suunnittelu ja ennakointi, valmistelu	Koulutusjohtaja, Virikkeellisen elämän palvelujohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnallinen riski	Muut ajassa olevat uhat ja turvallisuus.	Todennäköisyys: 2 Merkittävyys: 1 	Tietoisuus asioista ja valmiudet toimia tarvittaessa	Virikkeellisen elämän palvelujohtaja, Koulutusjohtaja, Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelualuejohtajan vastuualue (Hyvinvointipalvelut)

Palvelualuejohtajan vastuualue (Hyvinvointipalvelut)	TP	TA+Muut.	TA		TS	TS
Selite	2025	2026	2027	Ero%	2028	2029
Toimintatuotot	311 487	247 000	235 000	-4,9 %	235 000	235 000
Toimintakulut	-1 424 610	-1 302 600	-1 207 500	-7,3 %	-1 236 800	-1 266 700
Toimintakate	-1 113 122	-1 055 600	- 972 500	-7,9 %	-1 001 800	-1 031 700

TOIMINNAN KUVAUS

Palvelualuejohtajan vastuualueeseen kuuluva hyvinvoinnin keskitetyt palvelut -tiimi tuottaa yksiköille tukipalveluita, joka on keskeistä mm. varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, työpajojen, musiikkiopiston, lukion ja liikuntapalveluiden kanssa. Myös kunnille lakisääteinen hyvinvoinnin edistäminen eli hyte-työ, yhdyspintatyö Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa, koulukuljetusten järjestäminen, maahanmuuttopalvelut ja järjestöyhteistyö ja järjestöavustusten myöntäminen kuuluvat palvelualuejohtajan vastuualueen tehtäviin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Heinolan matala syntyvyys vaikuttaa varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen lasten ja nuorten määrään, millä puolestaan on merkitystä toiminnan laajuuteen ja henkilöstömäärään eri työyksiköissä.

Kotolainsäädännön muutokset ja pienentynyt kiintiöpakolaisten määrä otetaan huomioon maahanmuuttopalveluissa.

Mahdolliset muutokset Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toiminnassa peilautuvat kaupungin hyvinvointityöhön, yhdyspintatyöhön Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa ja kumppaniverkoston toimintaan.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Hyvinvoinnin keskitetyt palvelut -tiimissä henkilöstö toimii hyvinvointitoimialan eri yksiköissä. Tehtäviä järjestellään jatkossakin lapsi- ja oppilasmäärät huomioon ottaen, prosesseja uudistamalla ja eläköitymisiä hyödyntämällä. Myös varhaiskasvatukseen järjestelmä uudistuksella on merkittävä vaikutus toimintatapoihin ja kustannuksiin.

Lisäksi keskitetyissä palveluissa painopistealueina ovat vahva asiantuntijuus, osaamisen jatkuva kehittäminen sekä toimintatapojen määrätietoinen uudistaminen, mitä henkilöstösuunnittelu ja eläköitymisiin varautuminen tukee. Tavoite on toimia asiakaslähtöisesti ja uudistaa toimintaa vastaamaan työyksiköiden muuttuvia tarpeita. Lisäksi vahvistetaan yhteistyötä ja tiedon jakamista, jotta toiminta on yhä sujuvampaa.

Maahanmuuttopalvelujen määrää ja henkilöstöä sopeutetaan työmäärään ja lisäksi arvioidaan mahdollisuuksia tehdä nykyistä tiiviimpää yhteistyötä paikallisten järjestöjen, Jyränkölän settlementin ja Koulutuskeskus Salpauksen kanssa.

Virikkeellinen elämä

Virikkeellinen elämä	TP	TA+Muut.	TA		TS	TS
Selite	2025	2026	2027	Ero%	2028	2029
Toimintatuotot	1 149 420	870 800	905 600	4,0 %	898 100	901 100
Toimintakulut	-11 800 000	-12 469 500	-12 620 600	1,2 %	-12 734 000	-12 873 000
Toimintakate	-10 650 580	-11 598 700	-11 715 000	1,0 %	-11 835 900	-11 971 900

TOIMINNAN KUVAUS

Virikkeellisen elämän vastuualueen toiminta liittyy suoraan kunnille annettuun hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävään. Tätä tehtävää toteutetaan hyvinvointisuunnitelman sekä siihen liittyvien muiden suunnitelmien mukaisesti. Hyvinvointisuunnitelmaan linkittyvät mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma ja työllisyyspalvelusuunnitelma.

Virikkeellinen elämä palvelualue muodostuu kirjasto-, liikunta-, museo-, nuoris- ja työllisyyspalveluista, työpajatoiminnasta sekä lintuhoitolasta.

Kirjastopalvelut ovat lakisääteinen peruspalvelu. Kirjaston tulee tarjota monipuolinen ja uudistuva kokoelma sekä tilat kuntalaisten käyttöön, opastaa ja ylläpitää erityisesti lasten monipuolista lukutaitoa. Kirjastoauto palvelee kouluja ja päiväkoteja sekä maantieteellisesti koko Heinolan aluetta.

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kunnan asukkaiden liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioiden. Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille matalan kynnyksen ryhmätoimintaa: eläkeläisten ja soveltavan liikunnan ryhmiä, kunnossa kaiken ikää ryhmiä sekä koordinoi Harrastamisen Suomen mallia. Liikuntaneuvonta ja hankerahoituksella toteutettava KouluPT ovat keskeisiä tehtäviä liikunnallisen elämäntavan lisäämisessä. Lisäksi liikuntapalveluiden tehtävänä on myös tukea kansalaistoimintaa, mm. seuratoimintaa.

Heinolan kaupungin liikuntapaikkoja ovat uimahalli, jäähalli, Kirkonkylän liikuntahalli, Perhepuisto Bongari, urheilupuiston kentät, kaupunginosakentät, ulkoilureitit, laavut ja kodat sekä uimarannat. Liikuntapaikkojen kunnossapidosta vastaa kaupunkiympäristön palvelualue.

Lintuhoitola on pysyvällä lintukokoelmallaan yksi Heinolan matkailukohteista. Lintuhoitola edistää Suomessa esiintyvien lintulajien suojelua sekä luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä vastaanottamalla ja kuntouttamalla hoitoa tarvitsevia luonnonvaraisia lintuja, ja palauttamalla ne takaisin luontoon. Lintuhoitola toimii valtakunnallisena asiantuntijana lintujen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä tarjoamalla neuvontaa, ohjausta ja tiedotusta sekä viranomaisille että kansalaisille. Lisäksi lintuhoitola toteuttaa ympäristö- ja luontokasvatusta, jonka tavoitteena on lisätä tietoa luonnon monimuotoisuudesta, lintujen suojelusta ja vastuullisesta luontosuhteesta. Toimintaan kuuluu myös vapaaehtoisverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen sekä yhteiskunnallisen osallisuuden vahvistaminen tarjoamalla työelämään tutustumis-, oppisopimus-, harjoittelu- ja työkokemusmahdollisuuksia erityisesti heinolalaisille.

Nuorisopalveluiden tehtävänä on rakentaa edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Nuorisopalvelut vastaavat perusnuorisotyöstä, etsivästä nuorisotyöstä sekä koulunuorisotyöstä. Lisäksi nuorisopalvelut ylläpitävät bändikämppeä, seikkailukeskusta ja skeittihallia sekä järjestävät erilaista toimintaa hankerahoituksella. Nuorisopalvelut vastaavat Ohjaamo toiminnasta, joka on nuorten matalan kynnyksen toimintaa.

Museopalvelut tallentaa, säilyttää, tutkii ja dokumentoi sekä esittelee paikkakunnan kulttuuriperintöä. Tavoitteena on järjestää vuosittain valtakunnallisesti ja paikallisesti kiinnostavia näyttelyitä. Heinolassa on kolme museokohdetta; Heinolan kaupunginmuseo, Heinolan taidemuseo ja Lääninkivalteri Aschanin talo. Museotoiminta pohjautuu laajaan esineko-koelmaan, joka koostuu sekä kulttuurihistoriallisesta esineistöstä että taideteoksista.

Työllisyyspalvelujen käytännön toiminnasta vastaa työllisyyskoordinaattori, joka tekee tiivistä yhteistyötä työvoimaviranomaisen ja työnantajasektorin toimijoiden kanssa. Palvelut toteutetaan yhteistyössä koko kaupunkikonsernin ja työvoimaviranomaisen työvoimapalvelujen kanssa. Työllisyyspalveluiden toimintaa Käytössä ovat mm. työkokeilu, työllistämisen, oppisopimukset, työllistämisen kuntalisä, ns. seinättömien pajojen koordinointi ja erilaiset valmennukset. Tavoitteena on edistää nuorten ja pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja tukea paikallista elinvoimaa.

Työpajatoiminta keskittyy Työpaja Torppaan, joka tarjoaa nuorille ja aikuisille työ- ja yhteisöllistä valmennusta. Nuorten työpaja tukee yksilöllistä kasvua, sosiaalista vahvistumista ja työelämäntaitoja. Valmennusmenetelmiä ovat työ-, yksilö- ja ryhmävalmennus, joita yhdistellään tarpeen mukaan.

Työpaja toimii oppimisympäristönä ja opinnollistamisen kautta on mahdollisuus ammatillisten tutkintojen osaamistodistuksiin. Työpajalta saa apua koulutus- tai työelämäjatkolun suunnitteluun. Työpajat toteuttavat työvoimaviranomaisen

tilaamia työllistymistä edistäviä palveluja työttömille työnhakijoille. Työpajatoiminnan keskeisiä kumppaneita ovat työvoimaviranomaisen lisäksi Jyränkölän settlementti, Koulutuskeskus Salpaus ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTOKSET

Valtiolta tulevat talouspaineet haastavat kuntataloutta, mikä otetaan huomioon toiminnan ja henkilöstön tehtävien säännöllisenä uudelleen järjestelyinä kaikissa yksiköissä ja muutosohjelman edellyttämässä erillisselvityksissä.

Heinolan haastavan työttömyysstilanteen vuoksi työllisyyspalveluita ja työpajatoimintaa suunnataan yhä vahvemmin yhteistyöhön yritysten kanssa työttömyyden vähentämiseksi.

Nuorten syrjäytymisvaara, lapsiperheköyhyys ja erilaiset negatiiviset lieveilmiöt ovat keskeisiä toimintaympäristön tekijöitä, joita otetaan huomioon nuorisopalveluiden toiminnassa ja sen uudistamisessa.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET

Virikkeellisen elämän palveluiden saavutettavuutta parannetaan erityisesti lisäämällä kohteiden monikielisyyttä sekä erikielisiä opasteita ja viestintää.

Kirjaston henkilöstö osallistuu aktiivisesti tulevien kirjastotilojen suunnitteluun. Toiminnan keskeisenä painopisteenä on lukutaitotyö, johon sisältyvät lukutaitostrategian valmistelu sekä lukutaitoa tukevien palveluiden ja hankkeiden kehittäminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Liikuntapalveluiden ohjaustoiminnassa painotetaan kuntalaisten paikallaan olon vähentämistä ja liikkumisen lisäämistä. Liikuntaneuvontaa kehitetään vastaamaan entistä paremmin eri kohderyhmien tarpeita. Koululaisille suunnattua liikuntaneuvontaa vahvistetaan hankerahoituksella toteutetun KoulupT-toiminnan avulla, ja vuoden aikana valmistellaan toimintamalli hankekauden jälkeiselle ajalle.

Urheilupuiston hankesuunnitelman työstäminen jatkuu ja se kokoaa urheilupuiston kehittämistarpeet ja sisältää useamman eri vaihtoehdon jatkotoimenpiteistä. Vaihtoehtoja tarkastellaan niin talouden, käyttäjien, toiminnan ja henkilöstön näkökulmista. Hankesuunnitelma toimii päätöksen teon pohjana talousarviotyön yhteydessä ja antaa siten suuntaviivat urheilupuiston tulevaisuudelle.

Lintuhoitolasta tehdään erillisselvitys, josta saadaan lisätietoa tarvittavista toiminnan muutostarpeista ja jatkokehittämisestä. Lisäksi lintuhoitolan vapaaehtoisverkostotoimintaa kehitetään edelleen.

Museolla on tulossa vuonna 2027 runsaasti kiinnostavia näyttelyjä, kuten keväällä Anja Juurikkala säätiön 40-vuotisjuhlanäyttely. Mm. Kesänäyttelynä on laaja tekstiililegenda Ritva Puotilan elämänuraa esittelevä näyttely, joka on esillä sekä kaupunginmuseossa että taidemuseossa. Museo tekee näyttelyn yhteistyössä Ritva Puotilan perustaman kansainvälisesti tunnetun Woodnotes -designyrityksen kanssa.

Supin alueen historiasta on tekeillä laaja tutkimus. Lisäksi yksi Supin rakennuksista on kunnostettu. Se on tarkoitus ottaa käyttöön perhepuiston, lintuhoitolan ja museon toimintaa täydentävinä tiloina vuonna 2027. Toimintaa kehitetään yhteistyössä Virikkeellisen elämän toimijoiden sekä paikallisten yhdistysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Nuorisopalveluita kehitetään yhdessä nuorten kanssa siten, että ne vastaavat entistä paremmin nuorten tarpeita ja toimintaympäristön muutoksia. Saksalan seikkailukeskuksen tulevaisuudesta ja kehittämismahdollisuuksista laaditaan erillisselvitys vuoden 2027 aikana.

Työllisyyspalveluiden ja työpajatoiminnan nykytilasta, vaikuttavuudesta ja tavoitetilasta laaditaan erillisselvitys vuoden 2027 aikana. Myös yritys yhteistyön lisääminen on keskeinen tavoite vuoden 2027 aikana. Työpajatoimintaan valmistellaan ESR-rahoitteinen kehittämishanke, jonka tavoitteena on luoda uusia toimintamalleja työ- ja toimintakyvyn tukemiseen, osallisuuden vahvistamiseen sekä asiakkaiden aktivointiin. Hankkeella vastataan myös kuntouttavan työtoiminnan päättämisen aiheuttamaan palveluaukkoon ja kehitetään korvaavia toimintaratkaisuja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Hyvinvoinnin edistämisessä otetaan huomioon muutosohjelman edellyttämät säästöt ja tavoite on varmistaa erityisesti lasten, nuorten ja ikäihmisten hyvinvointi, vaikka on nähtävissä, että palveluja joudutaan supistamaan tai järjestämään toisin.